

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **K.Ż.**,
w przedmiocie wyroku łącznego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 25 lutego 2026 r.,
kasacji obrońcy skazanego,
w trybie art. 439 § 1 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k.,
od wyroku Sądu Okręgowego w Sosnowcu
z dnia 6 lutego 2025 r., V Ka 3/25,
utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w Będzinie
z dnia 17 października 2024 r., VII K 483/24,

- 1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Sosnowcu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz r.pr. D.K., Kancelaria Radcy Prawnego w P., kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt**

pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym VAT, tytułem pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji.

Eugeniusz Wildowicz

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Będzinie w dniu 17 października 2024 r., w sprawie VII K 483/24, wydał wyrok łączny w stosunku do K.Ż., w którym połączył kary jednostkowe opisane w punktach od IV do VII części wstępnej wyroku i wymierzył skazanemu karę łączną 5 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, zaś w stosunku do skazań opisanych w punktach od I do III części wstępnej wyroku umorzył postępowanie.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, zainicjowanego apelacjami skazanego i jego obrońcy, Sąd Okręgowy w Sosnowcu wyrokiem z dnia 6 lutego 2025 r., V Ka 3/25, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył go w całości, zarzucając:

„1. Rażąco obrazę przepisów prawa karnego materialnego, mogącą mieć istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art. 86 § 1 KK w zw. z art. 85a KK, poprzez jego błędną wykładnię i orzeczenie wyroku łącznego przy zastosowaniu asperacji, z pominięciem dowodów w postaci opinii zakładu karnego o skazanym, podczas gdy z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że w stosunku do skazanego Sąd powinien zastosować zasadę absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej.

Jednocześnie z ostrożności procesowej [...] rażąco niewspółmierność kary wymierzonej skazanemu w wysokości 5 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy przy zastosowaniu pełnej absorpcji możliwe było wymierzenie kary w wysokości 2 lat pozbawienia wolności i kara w takiej wysokości byłaby adekwatna do

stopnia winy i spełniałaby zasady prewencji ogólnej i szczególnej wobec oskarżonego”.

Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów obrony z urzędu.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zainicjowana kasacją obrońcy skazanego kontrola wyroku Sądu II instancji doprowadziła do jego uchylenia poza zarzutami kasacji (art. 536 k.p.k.), z uwagi na stwierdzenie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady Sądu odwoławczego.

Sąd Najwyższy stwierdził zaistnienie nienależytej obsady Sądu Okręgowego w Sosnowcu w związku z orzekaniem przez ten Sąd w składzie z udziałem SSO X. Y., powołanego do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS). Pan X. Y., na wniosek KRS zawarty w uchwale z dnia [...] 2020 r., nr [...], został powołany do pełnienia urzędu sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Gliwicach (postanowienie Prezydenta RP z [...] 2021 r., nr 1130.[...].2021). Następnie sędzia X. Y. został przeniesiony na stanowisko sędziego w Sądzie Okręgowym w Sosnowcu.

Sąd Najwyższy jest związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7). Wykładnia prawa zawarta w tej uchwale jest nadal obowiązująca i w myśl art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj.: Dz. U. z 2024 r., poz. 622) Sąd Najwyższy pozostaje nią związany jako zasadą prawną. Sąd Najwyższy konsekwentnie staje na trafnym stanowisku, że nic w tym względzie nie zmienia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.:

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22). W uchwale połączonych Izb Sąd Najwyższy orzekł, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.” W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje automatycznie, iż sąd powszechny z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pogląd zawarty w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego został następnie potwierdzony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

Istotne jest również stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie *Reczkowicz p. Polsce*. ETPCz wskazał w nim na negatywny wpływ nowelizacji ustawy o KRS na prawo stron do „sądu ustanowionego ustawą”, stwierdzając: „na mocy ustawy nowelizującej z 2017 r., która pozbawiła gremia sędziowskie prawa do powoływania i wyboru sędziów zasiadających w KRS – prawa przyznanego im przez dotychczasowe ustawodawstwo i mającego oparcie w standardach międzynarodowych – władza ustawodawcza i wykonawcza uzyskały decydujący wpływ na skład KRS [...]. Ustawa praktycznie usunęła nie tylko dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezależności sądownictwa w tym zakresie. W rezultacie umożliwiło to władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednią lub pośrednią ingerencję w procedurę powoływania sędziów, z której możliwości te władze skorzystały – o czym świadczą chociażby

okoliczności towarzyszące zatwierdzaniu kandydatów na sędziów do KRS [...] (pkt 274 wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., skarga 43447/19). W późniejszym wyroku Wielkiej Izby z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie *Grzęda p. Polsce* (skarga nr 43572/18) ETPCz przyjął, że „[...] cały ciąg wydarzeń w Polsce [...] wyraźnie wskazuje na to, że kolejne reformy sądownictwa miały na celu osłabienie niezawisłości sędziowskiej, poczynwszy od poważnych nieprawidłowości w wyborze sędziów Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r., poprzez przebudowę KRS i utworzenie nowych izb w Sądzie Najwyższym, po rozszerzenie kontroli Ministra Sprawiedliwości nad sądami i zwiększenie jego roli w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów” (pkt 348). Przywołane stanowisko o statusie KRS zostało podtrzymane także w innych orzeczeniach ETPCz (por. wyrok z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19; wyrok z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 1469/20, wyrok pilotażowy z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21).

Jak wynika z komunikatu prasowego opublikowanego przez Sekretariat ETPCz dnia 17 listopada 2025 r. (dokument ECHR 269 (2025)), przed Trybunałem zawisło obecnie 1100 skarg dotyczących różnych naruszeń praw skarżących związanych z tzw. reformą sądownictwa wprowadzoną w 2017 r. Rozpoznanie 900 z nich zawieszono po wydaniu przez ETPCz wspomnianego wyroku pilotażowego w sprawie *Wałęsa p. Polsce*, w oczekiwaniu na jego wykonanie przez władze krajowe, co dotychczas nie nastąpiło. W związku z tym Europejski Trybunał Praw Człowieka wyraził zgodę na dalsze odroczenie rozpoznania tych skarg, oczekując na wprowadzenie zmian legislacyjnych przywracających prawidłowe funkcjonowanie sądownictwa i rządów prawa w Polsce. W tym kontekście należy podkreślić, że także obecnie stosowanie zasady prawnej wyrażonej w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. jest konieczne, przy czym podstawowym celem takiego działania jest zapewnienie stronom procesowym prawa do sądu niezależnego, bezstronnego, ustanowionego ustawą.

Sędzia X. Y. niewątpliwie status sędziego Sądu Okręgowego uzyskał na skutek wadliwej procedury nominacyjnej, przeprowadzonej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej. Fakt ten

stanowi punkt wyjścia do ustalenia, czy w przypadku tego sędziego zachodzą dodatkowe okoliczności, wskazane w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego, które powodują, że Sąd Okręgowy w Sosnowcu, w którym zasiadał orzekając w tej sprawie, był sądem nienależycie obsadzonym. W tym miejscu należy odnotować, że sąd orzekający z udziałem SSO X. Y. był już kilkakrotnie poddawany testom niezależności i bezstronności, które dały wynik negatywny (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 marca 2025 r., IV KK 342/24; z dnia 24 lipca 2025 r., IV KK 351/24; z dnia 27 stycznia 2026 r., IV KK 534/25; z dnia 27 stycznia 2026 r., IV KK 484/25). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie nie znajduje podstaw do podważenia argumentacji wyrażonej w uzasadnieniach przywołanych wyroków.

W sprawie IV KK 342/24 trafnie zwrócono uwagę na przebieg drogi zawodowej SSO X. Y. jako okoliczność mającą wpływ na negatywny wynik testu niezależności i bezstronności. W 2010 r. został on powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w [...]. W latach 2011-2016 pełnił funkcję Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego, a od 26 marca 2016 r. sprawował funkcję Przewodniczącego tego Wydziału. Ponadto od maja 2016 r. do grudnia 2017 r. powierzono mu funkcję Wiceprezesa Sądu Rejonowego w [...]. Sędzia został także delegowany do pełnienia czynności w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, pełnił tam funkcję głównego specjalisty, a następnie kierownika Działu Dydaktycznego Ośrodka Aplikacji Sędziowskiej.

Wskazane dotychczas okoliczności, same w sobie, nie świadczą jeszcze o konieczności negatywnej oceny instytucjonalnej niezależności sądu orzekającego z udziałem SSO X. Y. Jednakże w odniesieniu do tego sędziego istnieją ponadto dodatkowe zaszłości wskazujące na jego aktywne włączenie się w działania ówczesnej władzy wykonawczej i ustawodawczej, zmierzające do istotnego ograniczenia niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Kluczowe jest tu złożenie przez SSO X. Y. podpisów na listach poparcia kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej. Pan X. Y. złożył trzy takie podpisy: poparł kandydaturę E.Ł. w procedurze zakończonej w 2018 r. oraz kandydatury E.Ł. i D.W. w procedurze zakończonej w 2022 r. Uwagę zwraca konsekwencja w udzielaniu poparcia kandydatom do wadliwie ukształtowanej Rady,

a szczególnie istotne są dwa ostatnie podpisy. SSO X. Y. podpisywał listy poparcia kandydatów do KRS już po wydaniu orzeczeń, które kwestionowały sposób wyboru składu osobowego tego organu i wskazywały na upolitycznienie tak ukształtowanej Rady. Orzeczenia te były znane powszechnie, nie ma wątpliwości, że znał je także sędzia X. Y., który przecież stale podnosił w tamtym czasie swoje kompetencje (z uchwały KRS wynika, że w 2018 r. nadano mu stopień naukowy doktora nauk prawnych, był też wykładowcą w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury). Na podpisanie list poparcia kandydatom do upolitycznionej KRS sędzia zdecydował się także już po wydaniu opisanej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego oraz orzeczeń trybunałów międzynarodowych: wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., C-585/18, C-624/18 i C-625, czy powoływanego już wyroku ETPCz w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce*. Sędzia popierał kandydatów do tego organu pomimo tego, że KRS od września 2018 r. była zawieszona w prawach członka Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa, z której ostatecznie została usunięta w październiku 2021 r.

Powyższe okoliczności postrzegane wspólnie prowadzą do wniosku, że Sąd Okręgowy w Sosnowcu, orzekający w tej sprawie w instancji odwoławczej, był sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd Najwyższy nie ocenia w procedurze testowej subiektywnej bezstronności sędziego w danej sprawie, ale właśnie niezależność instytucjonalną, czyli to, czy wobec istotnego powiązania z przedstawicielami ówczesnej władzy wykonawczej, przeprowadzającej „reformy” demolujące niezawisłość sędziowską, taki sędzia może być postrzegany jako niezawisły i niezależny. Powołanie do pełnienia urzędu sędziego na wniosek wadliwie obsadzonej KRS, gdy prawidłowość ukształtowania tego organu była jawnie i przez różne organy kwestionowana, zachowania dające wyraz poparcia dla tzw. reform wymiaru sprawiedliwości, w rzeczywistości mających działanie destrukcyjne, muszą zostać ocenione jako wystarczające dla stwierdzenia, że sąd z udziałem SSO X. Y. nie był sądem należycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy dostrzega, że wyrok Sądu odwoławczego został wydany już po zmianie władzy wykonawczej, z którą związki sędziego X. Y. zostały opisane powyżej. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wskazujące powody, dla których nadal aktualna

jest uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2025 r., IV KK 134/25).

Przeprowadzając postępowanie ponownie, Sąd Okręgowy w Sosnowcu uwzględni prawo oskarżonego do rzetelnego procesu i bezstronnego, niezależnego (także instytucjonalnie) sądu.

Uwzględniając wniosek obrońcy z urzędu skazanego, na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2024 r., poz. 764), zasądzono na jego rzecz kwotę 885,60 zł, w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

Eugeniusz Wildowicz

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Włodzimierz Wróbel

[WB]

[r.g.]